

N O T A T

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Revisjon av forskrift for graden doctor philosophiae ved NTNU

Tilråding:

Styret vedtar revidert forskrift for graden doctor philosophiae (dr.philos.) ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Bakgrunn for revisjonen

I lys av den nye ph.d.-forskriften som trådte i kraft i 2012, er det ønskelig å gjøre visse endringer også i dr.philos.-forskriften for å skape større overensstemmelse. Våren 2012 sendte Det humanistiske fakultet (HF) et forslag til rektor om revisjon av dr.philos.-forskrift.

HF's forslag til revidert forskrift ble drøftet i Det sentrale forskningsutvalgs (SFU) møte i desember 2012, der det kom frem noe ulike synspunkter. På bakgrunn av HF-fakultetets forslag og kommentarene i SFU, utarbeidet rektor et utkast til revidert dr.philos.-forskrift som ble sendt til høring blant fakultetene med svarfrist 25. mai 2013. Høringsuttalelsene er referert nedenfor.

Om forskriftsteksten

NTNUs dr.philos.-forskrift ble fastsatt av styret i 2005 og sist endret i 2008. Det tekstlige utgangspunktet for gjeldende dr.philos.-forskrift er den såkalte *Standardforskrift for graden dr.philos. (og tilsvarende grader)*, anbefalt av det norske universitetsråd 09.12.1996. Selv om det er foretatt innholdsmessige endringer i forskriften etter dette, er teksten ikke modernisert og fremstår som nokså gammelmodig. Universitets- og høyskolerådet (UHR) oppdaterte sine veiledende retningslinjer for ph.d.-graden i 2011, men foretok ingen tilsvarende modernisering av dr.philos.-forskriften da. Rektor mener for så vidt det er betimelig å gjennomføre en større tekstlig revisjon, men det er naturlig at UHR tar et nasjonalt lederskap i et slikt arbeid. I det forslaget vi legger frem for styret, er derfor den opprinnelige formen i stor grad beholdt og endringsforslagene er for det meste av substansiell art. Visse språklige justeringer er likevel foretatt; for eksempel er betegnelsen 'doktorand' gjennomgående skiftet ut med 'kandidat', i tråd med dagens språkbruk.

Kommentarer til endringsforslagene

Ved denne revisjonen er det et gjennomgående prinsipp at kandidatens rettigheter og plikter, samt formelle behandlingsprosedyrer bør være mest mulig like for henholdsvis dr.philos. og ph.d. Det er stadig færre som leverer inn avhandlinger for dr.philos.-graden, og det er ikke hensiktsmessig å ha ulike regler og prosedyrer for ellers parallelle forhold. Dette innebærer imidlertid at den reviderte dr.philos.-forskriften blir noe mer omfattende enn den gamle.

§ 1 Målsetting

Det er presisert at dr.philos. er en ikke veiledet grad.

§ 2 Retten til å fremstille seg

I all hovedsak er en dr.philos.-grad aktuell for norske eller nordiske forskere som enten er tilsatt ved eller har en viss faglig tilknytning til NTNU. Det er foretatt en forsiktig innstramming i teksten, men det er fortsatt slik at fakultetet selv avgjør om borgere utenfor Norden skal få adgang til å fremstille seg for doktorgradsprøve.

- 3. ledd: Bestemmelsen åpner for at fakultetet kan tillate også andre enn norske og nordiske statsborgere å fremstille seg, etter begrunnet søknad og innstilling fra det aktuelle fagmiljøet. Av de kriteriene som kan gi slik adgang, har vi fjernet «dersom søkeren har oppholdstillatelse i Norge», etter som oppholdstillatelse ikke bør kunne oppfattes som et selvstendig grunnlag for å avlegge en dr.philos.-grad ved NTNU.

§ 3 Avhandlingen

Det er ikke gjort større substansielle endringer i bestemmelsene, men de er redigert noe om.

- 5. ledd, om fellesarbeid: Teksten er redigert noe for å samsvare bedre med ph.d.-forskriftens bestemmelser.
- 6. og 7. ledd, om parallell innlevering: Det er presisert at avhandlinger bedømt ved eller levert inn ved et annet (norsk eller utenlandsk) lærested, ikke samtidig kan bedømmes ved NTNU. Dette er i tråd med ph.d.-forskriften. Den opprinnelige bestemmelsen omfattet kun norske universiteter og høyskoler.
- 7. og 8. ledd: Rekkefølgen av bestemmelsene er redigert.
- Siste ledd: Avhandlingsspråket skal være nordisk eller engelsk, med mindre fakultetet bestemmer noe annet etter søknad.

§ 5 Innlevering

- 3. ledd: Det er tatt inn en ny bestemmelse om at fakultetet selv kan avvise søknad om bedømmelse når det er åpenbart at avhandlingen vil bli underkjent av en bedømmelseskomité, eller dersom avhandlingens tema klart faller utenfor fakultetets forskningsområder. Det er ikke rimelig å bruke store ressurser på avhandlinger som ikke holder vitenskapelig mål, og fakultetet må ha kompetanse på det aktuelle fagområdet for å kunne vurdere om avhandlingen kan tas under bedømmelse. Kandidatens klagemulighet går frem av § 13.
- 4. ledd: Opprinnelige bestemmelser om innlevering av flere eksemplarer er tatt ut, siden kravene fremgår av ny § 10.1.
- 5. ledd: Opprinnelige bestemmelser om rettinger (errata) er flyttet til ny § 7.4 og brakt i samsvar med ph.d.-forskriften.

§ 6 Oppnevning av bedømmelseskomité

Bestemmelsene om oppnevning og sammensetning av den sakkyndige komiteen er i samsvar med ph.d.-forskriftens § 14, inkludert forutsetningen om at innstillingen normalt skal foreligge innen tre måneder. Det er hensiktsmessig med samme behandlingsprosedyrer for de to doktorgradene.

§ 7 Bedømmelseskomiteen arbeid

Den nye § 7 følger i hovedsak ph.d.-forskriftens § 15, med unntak av dennes § 15.4, 1. ledd om at innleverte arbeider ikke kan trekkes tilbake, som er ivaretatt i § 5, siste ledd. Begrunnelsen er som over, nemlig at behandlingsprosedyrene for de to gradene bør være like.

I § 7.3, 2. ledd er det fastsatt at innstillingen bør foreligge innen tre måneder etter at komiteen har mottatt avhandlingen, i tråd med § 6.

§ 8 Fakultetets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

Den nye § 8 er i sin helhet hentet fra ph.d.-forskriftens § 16.

§ 9 Ny innlevering

Den nye § 9 er i sin helhet hentet fra ph.d.-forskriftens § 17.

§ 10 Offentliggjøring av avhandlingen

Den nye § 10 er i hentet fra ph.d.-forskriftens § 18, men i 2. ledd er adgangen til å avtale utsatt offentliggjøring fjernet. Utsettelse med tanke på å avklare patentering med ekstern part er lite aktuelt for dr.philos. Andre restriksjoner på publisering er heller ikke ønskelig.

Siste ledd i § 10.2 om kreditering av institusjoner ved publisering, er forenklet. Bestemmelsen vil trolig være mindre aktuell ved dr.philos. enn for ph.d., men uansett skal Universitets- og høyskolerådets regler for kreditering gjelde.

§ 11 Prøveforelesninger og disputas

Den nye § 11 følger i hovedsak bestemmelsene i den eksisterende § 8 med samme tittel, men med noen språklige og substansielle justeringer.

- 1. ledd: Frist for kunngjøring av emne for prøveforelesning over oppgitt emne er endret fra 14 dager til 10 (ti) arbeidsdager, i tråd med ph.d.-forskriften.
- 2. ledd, om språk: Teksten er justert i tråd med ph.d.-forskriften.
- 3. ledd: Det er presisert at bedømmelseskomiteen skal begrunne eventuell underkjenning av prøveforelesningene.
- 4. ledd, om opponenter: Adgangen til å oppnevne opponenter som ikke har vært medlem av komiteen, er fjernet.
- 8. og 9. ledd, om godkjenning: Bestemmelsene er hentet fra ph.d.-forskriftens § 20, noe som også innebærer presiseringen at nye prøveforelesninger og nytt forsvar bare kan gjennomføres én gang etter underkjenning.

§ 12 Kreering, vitnemål og diplom

Ifølge eksisterende forskrift får dr. philos. utstedt diplom etter godkjente prøveforelesninger og disputas. I likhet med ph.d. bør kandidaten også få et vitnemål, som utstedes av fakultetet.

§ 13 Klage

Klagebestemmelsene i den nye § 13 er hentet fra ph.d.-forskriftens § 23.3. Sammenlignet med eksisterende dr.philos.-forskrift (§ 10) er klageinstans i andre omgang endret fra Styret til NTNUs sentrale klagenemnd.

Fakultetenes høringsuttalelser

Fristen for å sende inn høringsuttalelse var satt til 25. mai 2013. Ved fristens utløp mottok vi svar fra fem fakulteter: HF, IVT, IME, NT og SVT. Uttalelsene er lagt ved. Fire av fakultetene støtter revisjonen av dr.philos.-forskriften og foreslår bare mindre redaksjonelle endringer i utkastet. IME-fakultet slutter seg også til revisjonen, men har noe mer omfattende endringsforslag. Rektor har holdt fast ved prinsippet om parallellitet med ph.d.-forskriften når ikke sterke grunner taler for det motsatte. Dette gjelder både substansielle krav og prosedyrebestemmelser. Likevel har rektor tatt til følge noen av IMEs endringsforslag i den foreliggende forskriftsteksten. Det gjelder særlig disse bestemmelsene:

- § 2, 3. ledd (om kriterier for adgang til å fremstille seg for prøve)
- § 3, siste ledd (om avhandlingsspråk)
- § 5, 3. ledd (om kriterier for avvisning av søknad om bedømmelse)
- § 10.2., 2. ledd (om utsatt offentliggjøring)

Vedlegg:

- Forslag til revidert forskrift
- Sammenligning av eksisterende og revidert forskrift samt ph.d.-forskriften
- Fakultetenes høringsuttalelser